

Městská knihovna ve Svitavách

Výroční zpráva za rok 2024

Městská knihovna ve Svitavách
Wolkerova alej 92/18
568 02 Svitavy
IČO 75003171

Zřizovatel: město Svitavy
Statutární zástupce: Mgr. Marta Bauerová

Obsah:

Úvod:.....	3
Novinky v roce 2024:	4
Doplňování a zpracování fondu:	5
Čtenáři, návštěvníci a výpůjčky:	6
Služby knihovny:.....	8
Vzdělávací a kulturní kce.....	9
Zaměstnanci:	14
Další činnost:.....	15
Regionální funkce:	15
Dotace:.....	16
Výhled do roku 2025.....	17

Úvod:

Svitavská knihovna nabízí širokou škálu činností a služeb – prostor pro trávení volného času, vzdělávací a kulturní aktivity, a upevňuje tak svou komunitní a vzdělávací úlohu.

V roce 2024 jsme registrovali téměř stejný počet čtenářů jako v loňském roce, zvýšil se počet zaregistrovaných dětských čtenářů, což odráží systematickou práci s rodinami a touto cílovou skupinou (čtenářské kluby, půjčování didaktických pomůcek, tematicky zaměřené aktivity).

Roste zájem o on-line služby knihovny, jako je objednávání a rezervování dokumentů, využívání výdejového a návratového boxu a především o půjčování e-knih. Na podzim jsme zavedli novou službu – půjčování e-audioknih. Je vidět, že čtenáři teprve tuto službu objevují. Zvýšil se počet akcí i počet jejich návštěvníků, což je dáno zvýšenou poptávkou ze stran škol a pravidelnými aktivitami, které si našly své příznivce. V loňském roce jsme navázali spolupráci se Střediskem výchovné péče, zvýšil se zájem o programy ze strany speciální školy i druhého stupně základních škol.

Celkově jsme zrealizovali 480 kulturních a vzdělávacích akcí (z toho 316 jsou vzdělávací programy pro školky a školy), které navštívilo 10 099 návštěvníků.

Potěšující je, že jsme v minulém roce zaznamenali větší nárůst těch, kteří přijdou do knihovny se svými zařízeními, využívají wi-fi připojení, tráví volný čas ke studiu či relaxaci a oceňují možnost dát si kávu.

V loňském roce proběhla po pěti letech revize knihovního fondu, kterou nám ukládá Knihovní zákon 257/2001 Sb. Knihovna byla proto dva týdny v červnu uzavřena. Bylo vyřazeno větší množství opotřebovaných a zastaralých knih. Uzavírku jsme také využili k reorganizaci knihovního fondu tak, abychom usnadnili uživatelům orientaci (např. knihy pro mládež jsou nově na jednom místě).

Novinky v roce 2024:

Nová služba - půjčování e-audioknih

V současné době je možnost využít tři e-vypůjčky, záleží na uživateli, zda si půjčí e-knihu či e-audioknihu. Služba je zdarma.

Technologické vybavení –

Pořídili jsme přenosné brýle k virtuální realitě, které využíváme na aktivitách mimo knihovnu k propagaci služeb knihovny (Festival volnočasových aktivit, Den dobrovolnictví) a dokoupili interaktivní „robůtky“ pro malé děti, které podporují logické myšlení a rozvíjí vztah dětí k různým oblastem (hudba, matematika atd.).

Kriminacht –

Nad rámec pravidelných aktivit a jednorázových akcí jsme ve spolupráci s městskou knihovnou a muzeem v Litomyšli uskutečnili první ročník večerního cyklu čtení autorů českých detektivek, který je koncipován jako putování po Svitavách. Dvě čtení proběhla v kavárně v parku a dvě v pozdních večerních hodinách v knihovně. Součástí byla také literární soutěž. Akce měla velmi pozitivní ohlas.

Snažíme se neustále zlepšovat služby i prostředí knihovny. Přeorganizovali jsme fond, aby byl uživatelsky co nejpřehlednější, pořídili jsme místo klasické nástěnky obrazovku na propagaci akcí, která je umístěna před vchodem do knihovny, a omezili tak zároveň vizuální smog.

Díky projektu Digitální odysea a jiným aktivitám máme důležitou úlohu na poli digitálního vzdělávání, zejména seniorů. Oslovila nás také organizace Rytmus Chrudim, pro jejíž klienty se zdravotním postižením jsme realizovali kurz Moderní technologie.

Uspěli jsme u Ministerstva kultury s projektem Knihovna pro všechny, který byl určen především pro rodiny, jejichž děti se potýkají s poruchami učení a čtení a byli jsme vybráni k jeho prezentaci na celostátní akci Knihovnická dílna.

V roce 2024 se ve Svitavách uskutečnila Valná hromada profesní organizace Sdružení knihoven, jejíž jsme členem a navštívilo nás téměř sto knihovníků z celé republiky.

Doplňování a zpracování fondu:

V roce 2024 byl rozpočet na nákup knih dostatečný. Přesto musíme důkladně zvažovat, co koupíme z nabízené produkce a vybírat mezi komerčními tituly a tituly nemainstreamové literatury. Každý čtenář je pro nás důležitý. Snažíme se vyhovět požadavkům čtenářů, ti si mohou posílat tipy na knihy a můžeme říci, že téměř 100% požadavků jsme schopni splnit. V současné době akvizici ovlivňuje i možnost půjčování e-knih (pokud se objeví požadavek na starší či specifickou knihu, ale existuje jako e-kniha, vyhodnocujeme, zda tištěnou knihu koupíme, či nikoli).

Při vyřazování využíváme „Zlatý fond literatury“, který je zveřejněn na webu Národní knihovny. Přihlížíme také k tomu, zda je dokument v digitální podobě. Starší díla nabízíme prostřednictvím Národní digitální knihovny.

V posledních letech se zaměřujeme na obnovu knihovního fondu, a to v souladu se „Standardem pro doplnění a aktualizaci knihovního fondu“. Čtenáři žádají především novinky a vadí jim dlouhé čekací lhůty. Proto se snažíme žádané knihy kupovat ve více výtiscích.

Celkový přírůstek v roce 2024 byl 2 202 knihovních jednotek.

- Nakoupili jsme a zpracovali 2 102 knih a 100 ostatních dokumentů (audioknihy, stolní hry) v **celkové hodnotě 520 107 Kč**. Stav fondu svitavské knihovny k 31. 12. 2024 je **60 830 knihovních jednotek (z toho 55 338 knih)**. Při revizi knihovního fondu, jsme vyřadili větší množství zastaralých a opotřebovaných dokumentů, celkem 5 221 k.j. (z toho 5 166 knih).
- Náklady na pořízení e-knih byly 58 114 Kč.
- Knihovní fond doplňujeme přes distributory (Kosmas, Euromedia, Pemic, Albatros), popř. z antikvariátů či Knihobotu
- Každoročně využíváme projekt Ministerstva kultury „**Česká knihovna**“, který je zaměřen na podporu nekomerčních titulů českých nakladatelství, a projekt „**Cizojazyčná literatura**“, díky kterému nabízíme aktuální beletristické tituly v cizích jazycích, a to především v angličtině, němčině a francouzštině, ale také ve slovenštině.
- **Odebíráme 76 titulů periodik**. Celková částka na koupi časopisů a denního tisku byla 92 618 Kč. Některé časopisy odebíráme z remitendy. Z denního tisku

odebíráme Svitavský deník, Deník N, Mladou frontu dnes, Lidové noviny, Právo, Hospodářské noviny, Sport.

- Kupujeme audioknihy, stolní hry a různé didaktické pomůcky
- Požadavky na naučnou literaturu řešíme přes meziknihovni výpůjční službu (knihy objednáme z jiných knihoven). Jsme zapojeni do služby Získej. Díky tomu, že jsme členové Centrálního portálu knihoven, si může čtenář objednat knihu sám a u nás si ji pouze vyzvednout.

Čtenáři, návštěvníci a výpůjčky:

V roce 2024 jsme měli zaregistrováno **2 519 čtenářů, z toho 818 čtenářů dětských.**

Velký zájem je o služby dětského oddělení, a to nejen ze strany škol, ale i veřejnosti. Rodiny tráví v knihovně čas, hrají deskové hry apod.

Knihovnu navštívilo celkem 53 585 fyzických návštěvníků, z toho 10 099 jsou návštěvníci kulturních a vzdělávacích akcí, 2 734 návštěvníků využilo internet v knihovně a 40 752 tvoří uživatelé studovny a půjčovny.

V roce 2024 jsme měli tedy přibližně stejný počet čtenářů (-6), nepatrně se zvýšil počet registrovaných dětských čtenářů (+28), zvýšil se počet návštěvníků akcí (+2537) a celkový počet návštěvníků knihovny, kam patří i uživatelé on-line služeb (+16 954).

Postupně se snižuje zájem o výpůjční služby klasických dokumentů – o knihy a časopisy (- 1021), nicméně ve srovnání s předchozími roky, kdy mezeroční pokles byl až 7000 výpůjček, se nejedná o dramatický výsledek. Zvyšuje se naopak postupně počet čtenářů využívající e-výpůjčky (+17) i samotný počet e-výpůjček (+272).

Taktéž narostl zájem o další elektronické služby knihovny, které odráží to, že čtenáři si knihy objednávají – buď k vyzvednutí v knihovně, nebo do výdejového boxu.

Mění se také funkce studovny, návštěvníci sem chodí studovat či pracovat, menší zájem je o internet na PC. Naopak roste počet těch, kteří si přinesou své vlastní zařízení a využívají wi-fi připojení.

Vypůjčky a on-line služby

Vypůjčilo se 87 099 dokumentů: knihy (13 765 naučné literatury, 48 331 krásné literatury, 1 427 AV dokumentů, 7 284 periodik, 2 114 stolních her).

Každoročně roste zájem o e-knihy, roste nejen počet e-vypůjček, ale také počet čtenářů, kteří tuto službu využívají. Celkem se půjčilo **1186 e-knih**.

Online služby, tzn. virtuální návštěvy - počet vstupů do elektronického katalogu mimo prostory knihovny je 37 385 (+ 2 310). Čtenáři si zvykli objednávat knihy předem a pak si je pouze vyzvednout – **zvýšily se požadavky na objednávky z výdejního boxu**.

Celkem jsme vyřídili 3 082 požadavků na službu „zabookuj“ (odložení knihy k vyzvednutí), 1 009 knih si čtenáři vyzvedli z výdejního boxu (+ 236) a 4 061 bylo provedeno klasických rezervací.

Do boxu na vrácení knih bylo vloženo 7 429 dokumentů. Návratový box je využíván dlouhodobě a v kombinaci s výdejním boxem můžeme říci, že poskytujeme služby 24 hodin denně 7 dní v týdnu.

Celkový počet návštěvníků knihovny je 104 755 (fyzických i virtuálních).

Využívána je služba MVS – meziknihovní výpůjční služba. Od našich čtenářů jsme obdrželi a kladně vyřídili 207 požadavků, z našeho fondu jsme zapůjčili celkem 283 dokumentů.

Služby knihovny:

Knihovny současnosti se stávají místem setkávání, mají vzdělávací funkci, a to nejen na poli čtenářské gramotnosti. Hrají také roli při budování občanské společnosti. Návštěvníci zde mohou trávit čas mimo domov a práci bez nutnosti být registrovaným čtenářem.

Nabízíme aktivity, které jsou v souladu s Koncepcí rozvoje knihoven, která obsahuje tři tematické pilíře

Knihovny jako pilíře rozvoje občanské společnosti a přirozená centra komunit

Knihovny jako vzdělávací a vzdělanost podporující instituce

Knihovny jako správci kulturního a znalostního bohatství

Stále rozšiřujeme naše služby. Také tento rok jsme dokoupili roboty (blue-boty, bee-boty) s příslušenstvím a deskové hry a pomůcky s prvky algoritmického myšlení, které využíváme v rámci pravidelné aktivity „digi odpoledne“ a ke vzdělávacím programům pro školky a školy.

Poskytujeme **donáškovou službu** čtenářům, kterým zdravotní stav či handicap neumožňuje navštívit knihovnu osobně. Na základě domluvy jsou doručeny požadované dokumenty čtenáři přímo domů. Služba je bezplatná.

Spravujeme dvě knihobudky – v parku Jana Palacha a v nemocnici, které slouží veřejnosti k půjčení a především k výměně knih.

Odepsané knihy z fondu knihovny nabízíme 2x ročně na burze knih.

- Půjčujeme knihy, časopisy, stolní hry, didaktické a montessori pomůcky, e-knihy a elektronické čtečky knih, přehrávač CD

- Služby dětem s poruchou čtení a učení a jejich rodičům – dokupujeme logopedické knihy a pomůcky, učební systém Logico Primo a Logico Picollo, komiksy, audioknihy, Albi tužky, montessori pomůcky, tematické kufříky.
- Poskytujeme služby pro handicapované (půjčování zvukových knih, audioknih), nabízíme donáškovou službu. Knihovnu pravidelně navštěvuje i Centrum denních služeb (Světlanka); pracovnice knihovny také dochází 2x – 3x ročně s programem do místního stacionáře.
- Provozujeme databázi Osobnosti regionu

Spolupracujeme se všemi základními školami ve městě včetně školy speciální, i s některými mimosvitavskými (např. Javorník, Vendolí, Radiměř, Hradec nad Svitavou, Opatovec). Navštěvují nás téměř všechny mateřské školky včetně soukromé školky Paperáček. Spolupracujeme se Střediskem kulturních služeb, Městským muzeem a galerií ve Svitavách, se Střediskem volného času, mateřským centrem Krůček, klubem seniorů, stacionářem Světlanka. Nově jsme navázali spolupráci se Střediskem výchovné péče.

Vzdělávací a kulturní akce

V roce 2024 jsme zrealizovali celkem **480 kulturních a vzdělávacích akcí**, z toho 316 jsou vzdělávací programy pro školky a školy.

Pravidelné aktivity (probíhají 1x měsíčně)

Čtenářský klub pro nejmenší děti do tří let („bookstartový“ klub)

Čtenářský klub pro děti od 3 do 7 let

Filmový klub,

Digi odpoledne

Digitální odysea

Deskohraní

Virtuální realita (1x týdně)

Digitální odyssea

Další akce:

- Listování (Vraždi všímavě, Než natáhnou brka, Stop, Holčička a cigareta)
- Filmový klub (Život je krásný, Hodiny, Mladí srdcem, Žena na válečné stezce, Společnost mrtvých básníků, Smoke, Gorily v mlze)
- Křest knihy svitavského autora Martina Sodomky Jak založit farmu
- Autorské čtení a beseda se svitavským cestovatelem Ondrou Rausem
- Konzumace mediálního obsahu – akce pro seniory (mediální gramotnost)
- Ověřování informací hrou – workshop pro seniory
- Beseda s novinářem Jindřichem Šídlem
- Přednáška ředitelky Dyscentra v Praze Lenky Krejčové – Když čtení bolí
- Beseda se spisovatelkou a logopedkou Ester Starou – Čtení i pro nečtenáře
- Čtenářský klub se spisovatelkou Olgou Černou (pro veřejnost a školy)

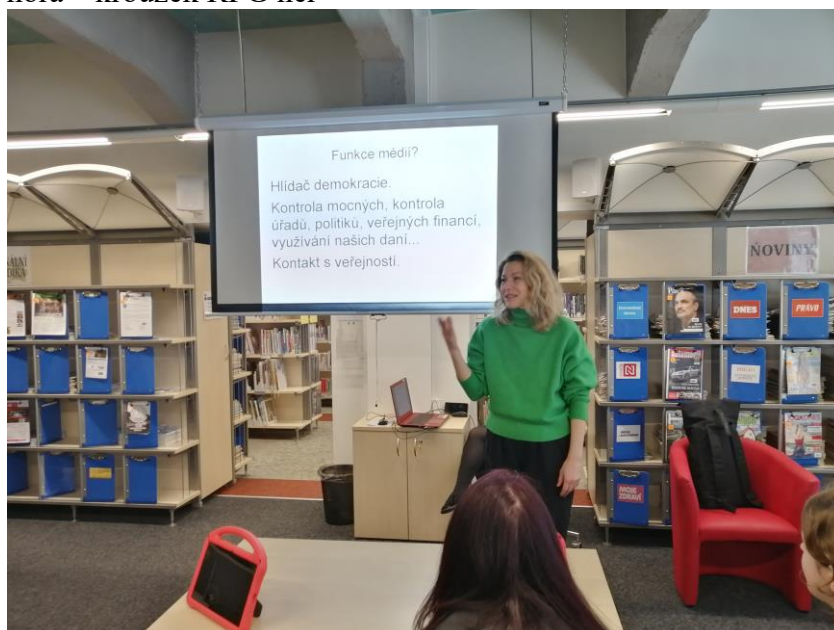
Beseda se spisovatelkou Olgou Černou

- Přednáška Alžběta Báhoryová
- Beseda se spisovatelem Štěpánem Javůrkem
- Přednáška logopedky Pavly Sychrové
- Montessori pomůcky – jak na to – prezentace lektorky Soni Nádvořníkové
- Beseda se svitavským autorem Alešem Sloukou o jeho komiksu Tajemství městských šamanů (2x)
- Porodní tábor Dětřichov u Mor. Třebové
- Arnošt Vašíček – Lovec záhad
- Autorské čtení a beseda se spisovatelem Pavlem Kolmačkou
- Čtenářská dílna s knihou Adam a koleno
- Beseda s novinářkou Terezou Engelovou – Jak se rodí zprávy (pro veřejnost i školy)
- Přednáška mojí milenkou je vesmír
- Divoká Amazonie, aneb jak dnes žijí lovci lebek – etno-cestovatelská přednáška antropoložky Veroniky Valterové
- Oslava výročí sametové výročí (ve spolupráci s muzeem a SKS)
- KRIMINACHT – večerní cyklus čtení s autory českých detektivek

Kriminacht

- Pasování na čtenáře knihovny – slavnost, kdy se prvňáčci stávají čtenáři knihovny, odpasujeme každý rok téměř 300 dětí
- Probíhá Virtuální Univerzita třetího věku (12x za rok). Tři studentky, které absolvovaly šest kurzů studia, se zúčastnily slavnostního aktu na půdě České zemědělské univerzity v Praze, kde získaly osvědčení.
- Program pro děti z ukrajinského Perečynu, partnerského města Svitav
- Noc s Andersenem
- Teen night (pro náctileté)
- Prázdninové aktivity
- Hobití nora – kroužek RPG her

Akce, kde nejsme pořadateli:

- Festival volnočasových aktivit
- Den dobrovolnictví

Festival volnočasových aktivit

Projekty:

S knížkou do života (Bookstart), jehož cílem je podpora čtenářské pregramotnosti dětí od 0 do 3 let. Na slavnosti vítání občánků obdrží každé dítě dárkový motivační balíček, jehož součástí je registrace dítěte do tří let věku. V rámci projektu probíhají kluby pro nejmenší.

Knížka pro prvňáčka – kniha z projektu je předána prvňáčkům na slavnosti „Pasování na čtenáře knihovny“

Digitální odysea – projekt Nadace Vodafone a SDRUK (Sdružení knihoven) na podporu digitálního vzdělávání pro seniory 65+

Zaměstnanci:

Městská knihovna ve Svitavách v roce 2024 zaměstnávala 14 pracovníků (13 úvazků), z toho jeden úvazek je ekonomka a jeden IT pracovník, který pomáhá i organizacím sídlícím ve Fabrice (SKS, Klub seniorů, Krůček). Dvě pracovnice zajišťují regionální služby (nákup a zpracování knih do regionu, metodická činnost pro knihovny), jedna pracovnice zajišťuje nákup knih a jejich zpracování do svitavské knihovny (akvizice, katalogizace), dvousměnný provoz zajišťují vždy tři až čtyři zaměstnanci (1 v dětském oddělení, 2 v oddělení pro dospělé čtenáře a 1 ve studovně).

Z toho čtyři pracovníci zajišťují vzdělávací programy pro školy, další tři také pro veřejnost.

Další činnost:

- Jsme členem profesních organizací – Svazu knihovníků a informačních knihovníků (SKIP), Sdružení knihoven (SDRUK) a členem sdružení dětských knihoven Klubko
- Městská knihovna ve Svitavách je zapojena do celostátního projektu organizovaného Národní knihovnou o výkonnosti knihoven - „Benchmarking v knihovnách“
- Jsme členy Centrálního portálu knihoven, v rámci toho služby Získej a Díla nedostupná na trhu (DNNT)
- Posíláme záznamy do Souborného katalogu
- Spravujeme databázi Osobnosti regionu
- Knihovna je členem MAS Svitava

Regionální funkce:

Městská knihovna ve Svitavách je pověřena Krajskou knihovnou v Pardubicích k výkonu tzv. regionálních funkcí. Přímou obsluhuje obvod Svitavy, dále si objednává služby u 6 profesionálních knihoven (Polička, Litomyšl, Moravská Třebová, Jevíčko, Dolní Újezd, Bystré). Do sítě knihoven patří 1 pověřená knihovna, 8 profesionálních knihoven s 8 pobočkami a 96 obecních knihoven. Tzn. že **metodicky spravujeme celkem 112 knihoven regionu** profesionálních i obecních.

Pod naši knihovnu spadá 22 obecních knihoven a profesionální knihovna ve Březové nad Svitavou. Všechny knihovny obvodu jsou v regionálním automatizovaném systému Tritius REKS.

- V roce 2024 proběhlo 109 metodických návštěv, 142 konzultací po knihovnách regionu (**v obvodu Svitavy to bylo celkem 24 metodických návštěv, 54 konzultací**).

- Pomáháme při revizích, bylo zrevidováno 18 knihoven, celkem 29 777 (v **obvodu Svitavy proběhl 5 revizí, celkem 13 569 k.j.**)
- Zpracováváme statistiky.
- Tvoříme tzv. výměnné soubory (nákup knih, zpracování a rozvoz), v loňském roce bylo po knihovnách rozvezeno 302 souborů s 20 621 svazky (v **obvodu Svitavy to bylo 101 souborů s 7 672 svazky**).
- Zpracováváme knižní fond knihoven – vkládáme knihy do automatizovaného knihovního systému.
- Zajišťujeme porady knihovníků.

Příspěvek od kraje na regionální funkce byl v loňském roce **2 086 tisíc Kč**. Z dotace bylo nakoupeno celkem 2 359 knih (v **obvodu Svitavy 752 knih**).

Většina obcí je zapojena do tzv. sdružování finančních prostředků na nákup knih (příspěvek dle obyvatel obce). V loňském roce jsme od obcí získali 132 194 Kč, za které se nakoupilo 513 knih (v **obvodu Svitavy 146 knih**).

Dotace:

Ministerstvo kultury

K21

- Knihovna pro všechny (12 000 Kč) – podpora rodin, jejichž děti se potýkají s poruchou čtení a učení a těch, které pracují s náročnější literaturou
- Česká knihovna – nákup nekomerčních titulů z českých vydavatelství (3 295 Kč)
- Cizojazyčná literatura – nákup původní cizojazyčné literatury (5 964 Kč)

VISK8A

- Společným projektem knihoven je využívání mediální databáze Anopress v rámci konsorciálního přístupu pro přihlášené knihovny (příjemcem dotace je garant projektu Národní knihovna ČR – hodnota přístupu do databází pro naši knihovnu je cca 24 tis. Kč ročně.

Malý leader pro Svitavsko (56 000 Kč) – přes MAS

Dotace z Pardubického kraje

- Příspěvek na regionální funkce byl 2 086 tisíc Kč.

Výhled do roku 2025:

Činnost knihovny budeme rozvíjet v souladu s Konceptí rozvoje knihovny na léta 2021-2027 a se Strategickým plánem rozvoje knihovny na léta 2024-2030.

Nadále se budeme věnovat rozvoji čtenářské gramotnosti od nejtělejšího věku dětí a pokračovat v úspěšných aktivitách jako jsou čtenářské kluby, filmový klub, digi odpoledne, virtuální realita, deskohraní, a v podpoře digitálního vzdělávání seniorů.

Byl vypracován projekt na úpravu prostor baru, který bychom rádi nabídli mladým lidem k trávení volného času, budeme hledat prostředky na jeho realizaci.

Naším cílem je i nadále poskytovat takové služby, abychom si udrželi stávající čtenáře, získali nové a byli vnímáni jako organizace, která má nezastupitelnou úlohu na poli vzdělávání a má důležité postavení v rámci kulturního i společenského života ve městě.

Zaměříme se na větší propagaci služeb knihovny.

Zapsala:

Mgr. Marta Bauerová

13. ledna 2025

